

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка (м. Суми)
кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності
Департамент соціального захисту населення
Сумської обласної державної адміністрації
Служба у справах дітей Сумської обласної державної адміністрації
Сумський обласний центр соціальних служб
Громадська організація «Ліга сучасних жінок» (м. Суми)
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Суми)
кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
Київський університет імені Бориса Грінченка (м. Київ)
кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів)
кафедра соціальної роботи
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (м. Ніжин)
кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи
Черкаський державний технологічний університет (м. Черкаси)
кафедра соціального забезпечення
кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки
Криворізький державний педагогічний університет (м. Кривий Ріг)
кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА СІМ'Ї ТА ДИТИНИ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ ГРОМАДИ

Матеріали
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
04 червня 2024 року

Суми

УДК 316.356.2:316.61:37.013.42(063)

С69

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
(протокол № 10 від 26.06.2024 р.)*

Редакційна колегія:

- А. О. Полянничко* – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка;
- Н. О. Максимовська* – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка;
- Є. В. Стеценко* – лаборант кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка.

С69 Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (04 червня 2024 року, м. Суми). Суми: СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2024. 276 с.

Збірник містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади».

У збірнику розглядаються технології соціально-педагогічної, психологічної, корекційної та соціокультурної підтримки сім'ї і дитини у вітчизняному та зарубіжному контексті; партнерство державних та громадських організацій у сфері надання соціальних послуг сім'ї та дитині; гендерний підхід як засіб оптимізації соціальної підтримки і соціально-правового захисту сім'ї та дитини; підготовка фахівців соціальної та соціокультурної сфери до соціальної підтримки сім'ї та дитини.

УДК 316.356.2:316.61:37.013.42(063)

© Колектив авторів, 2024

© СумДПУ імені А. С. Макаренка,
2024

ЗМІСТ

ДОПОВІДІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

Бондар Валерія

Розмежування поняття «конфлікт» та «булінг»: ознаки конфлікту та булінгу в закладі освіти

12

Vertel Anton

Homer Lane's «Little Commonwealth» correctional institution for delinquent teenagers as an example of successful extrapolation of psychoanalytic theory into the practice of social and pedagogical work

14

Горчинський Руслан

Принцип конфіденційності під час виявлення дитини, постраждалої (ймовірно) від домашнього насильства

17

Гриценко Вікторія, Рижанова Алла

Соціальна допомога громадських організацій жінкам, які зазнали сексуального насильства під час воєнного стану

20

Пахомов Ілля

Програма формування моральних цінностей здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти

24

Пономаренко Людмила

Зміст та особливості соціальної діяльності студентів та викладачів у громадській організації «Ліга сучасних жінок»

27

Пономаренко Олена, Гончаренко Олена

Діяльність закладів культури територіальних громад в умовах децентралізації

29

Тірон Валентина, Гончаренко Олена

Гендерно чутлива соціальна робота у сфері репродуктивного здоров'я населення

33

Харьківська Тетяна	<i>Розмежування понять сімейного конфлікту та домашнього насильства: ефективні алгоритми реагування</i>	37
Шевченко Таїсія	<i>Особливості використання методів соціокультурної діяльності в роботі з переселенцями в країнах ЄС для зменшення психоемоційного напруження</i>	41
СЕКЦІЯ 1		
<u>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ СІМ'Ї ТА ДИТИНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ</u>		
Губар О.Є., Нагайчук Н.Г., Власюк О.С.	<i>Складові інклюзивного середовища в закладах вищої освіти</i>	44
Загутіна-Візер Яна	<i>Міждисциплінарна взаємодія фахівців в інклюзивному закладі освіти</i>	46
Ігнатенко Дар'я, Максимовська Наталія	<i>Соціалізація учнів середньої ланки в умовах дистанційного навчання</i>	49
Котелевець Анастасія	<i>Соціальна активність молоді як рушійна сила соціальних змін</i>	52
Лехолетова Марина	<i>Розвиток соціально-виховного середовища відповідно до потреб дітей та їхніх сімей в громаді</i>	56
Лупаренко С. Є.	<i>Сучасні проблеми сім'ї та виховання дитини</i>	58
Мільська Олександра, Єсіна Наталія	<i>Неформальні об'єднання як інструмент соціалізації студентської молоді</i>	61
Муфутдінова Юлія, Знобей Олексій	<i>Сутність проблематики раннього соціального сирітства</i>	65

Попенака Артем, Максимовська Наталія <i>Моделі соціальної реабілітації дітей, які зазнали насильства в сім'ї</i>	68
Шликова Жанна, Максимовська Наталія <i>Особливості соціально-педагогічної профілактики агресивної поведінки старшокласників в сучасних умовах</i>	71
Чичикало Дар'я, Клочко Олексій <i>Загальна характеристика напрямів соціального супроводу неповнолітніх у виховних колоніях</i>	77
Якушев О.В., Шендрик К.Ю. Соціально-економічна підтримка населення: теоретичний аспект	79

Секція 2.
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ, ПСИХОЛОГІЧНОЇ І
КОРЕКЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ СІМ'Ї ТА ДИТИНИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Архипова С. П., Тернова Л.Ю., Чорномор С.С. Організація соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами в громадах	84
Бєлкіна-Ковальчук Олена <i>Психоедукаційна програма «Коло сили» як інструмент профілактики соціальних девіацій</i>	87
Бєлова І.О., Губар О.Є., Котко А.А. Використання арт-терапії в процесі підтримки дітей, постраждалих внаслідок локальних збройних конфліктів	91
Бичук Ірина <i>Кризове втручання як модель практики соціальної роботи</i>	93
Буднікова Ольга, Романова Інна Співпраця соціального працівника з громадою: реалізація місцевих проєктів (досвід Польщі)	96

Бурмака Анастасія, Костіна Валентина <i>Особливості роботи соціального педагога закладу загальної середньої освіти з батьками з соціального виховання підлітків засобами телебачення</i>	98
Демчик Наталія <i>Партнерство сім'ї, школи та громади у підготовці учнів до створення сім'ї: досвід Швеції</i>	101
Дуля Аліна <i>Зарубіжний досвід соціальної роботи з українськими біженцями</i>	103
Губар Олександра <i>Арт-терапія у психокорекційній роботі з дітьми</i>	107
Хорт Альона, Знобей Олексій <i>Напрями профілактики соціального сирітства в умовах коледжу</i>	110
Клочко Оксана <i>Соціально-педагогічний супровід батьків дітей з інтелектуальними труднощами</i>	113
Красношарпа Юрій, Іонова Ірина <i>Технології соціальної роботи з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах</i>	116
Логвиненко Аліна, Рижанова Алла <i>Соціально-педагогічна програма розвитку громадянської свідомості обдарованих підлітків у ЗЗСО в умовах війни</i>	119
Марущенко Олена, Макар Людмила <i>Організація надання фахівцями соціальної роботи послуги консультування сім'ям з дітьми</i>	123
Нікітіна Вікторія, Максимовська Наталія <i>Провідні засади організації соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні</i>	126
Сосноковська Діана, Пономаренко Людмила <i>Нормативно-правова база соціального захисту дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування</i>	129

Шевченко Дар'я, Рижанова Алла <i>Соціально – педагогічна профілактика комп'ютерної залежності підлітків під час війни: узагальнення зарубіжного досвіду</i>	132
Швед Ольга <i>Дистанційне та телефонне соціальне консультування дітей та їхніх сімей</i>	135
Ярошенко Каріна, Гончаренко Олена <i>Використання інформаційних технологій в процесі надання соціальних послуг населенню</i>	139
<u>Секція 3.</u>	
<u>ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ СІМ'І ТА ДИТИНИ</u>	
Максимовська Наталія <i>Анімаційна соціокультурна діяльність як чинник подолання соціальної ексклюзії в умовах військових дій та в повоєнний період</i>	142
Останіна Ніна <i>Виховний потенціал закладів позашкільної освіти в умовах соціокультурного простору громади</i>	148
Щербак Євгенія, Максимовська Наталія <i>Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами в соціокультурному просторі територіальної громади</i>	151
Чеховська Ганна, Кабусь Наталя <i>Практичні аспекти соціально-педагогічної діяльності з соціалізації підлітків у клубах за інтересами</i>	155
<u>Секція 4.</u>	
<u>ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У ПИТАННЯХ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ І СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ СІМ'І ТА ДИТИНИ</u>	
Горобчук Людмила <i>Вітчизняний та зарубіжний досвід профілактики гендерно зумовленого насильства</i>	159

Гуріна Дар'я, Луценко Олена <i>Гендерні та статево-вікові особливості сексуальної експлуатації</i>	162
Заладовська Софія, Степаненко Вікторія <i>Гендерно орієнтований підхід у роботі соціального працівника з вразливою молоддю</i>	166
Кагітіна Софія, Гончаренко Олена <i>Гендерний підхід у роботі з жінками і дітьми</i>	172
Луценко Олена <i>Батьківська відпустка як засіб формування гендерної культури та навичок усвідомленого батьківства в молодих сім'ях Швеції</i>	175
Тимченко Олексій, Клочко Олексій <i>Гендерні стереотипи у засобах масової комунікації як феномен сучасності</i>	179
<u>Секція 5.</u>	
<u>ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ ДО СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ СІМ'Ї ТА ДИТИНИ</u>	
Гриценко Олександр, Клочко Оксана <i>Розвиток емоційного інтелекту фахівців соціокультурної сфери</i>	182
Ларіонова Наталія <i>Структура готовності фахівця соціальної сфери до сексуальної просвіти батьків і дітей</i>	185
Неклюдов Тимофій, Знобей Олексій <i>Засоби запобігання емоційного вигорання майбутніх соціальних працівників в умовах закладу вищої освіти</i>	188
Новгородський Руслан <i>Особливості роботи асистента вчителя з дітьми з РАС в закладах освіти</i>	191
Рижанова Алла <i>Імідж соціального працівника в умовах соціальних криз</i>	194

Петрович Валерій Підвищення кваліфікації працівників соціальних служб територіальних громад: виклики сьогодення	198
Файдюк Олена <i>Взаємодія фахівців в процесі надання соціальної підтримки учасникам бойових дій</i>	202
Чернета Світлана <i>Підготовка фахівців соціальної та соціокультурної сфери до соціальної підтримки сім'ї та дитини</i>	205
<u>Секція 6.</u>	
<u>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ СІМ'Ї ТА ДИТИНИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ КРИЗ</u>	
Архипова С. П., Белова І.О., Тарануха Т. П. Новітні підходи та стратегії соціальної роботи осіб з інвалідністю	208
Безкровний В'ячеслав, Іонова Ірина <i>Особливості надання соціальних послуг особам з інвалідністю в Україні як складової їх соціального захисту</i>	210
Бикова Олександра, Іонова Ірина <i>Проблеми та перспективи удосконалення системи соціального захисту малозабезпечених сімей з дітьми в Україні</i>	213
Будник Майя, Могілат Д., Клочко Олексій <i>Особливості соціалізації підлітків в інформаційному середовищі в умовах воєнного стану</i>	212
Губар О.Є., Клименко О.О. Соціальна підтримка молоді в умовах війни	219
Жуков Віктор <i>Соціальна політика, як поле діяльності соціальних партнерів в управлінні соціальним страхуванням</i>	221
Клименко Вікторія, Полянничко Анжела <i>Особливості соціально педагогічної роботи з дітьми військовослужбовців в умовах об'єднаної територіальної громади</i>	225

Клочко Олексій <i>Особливості розвитку соціально-трудових відносин на ринку праці України в умовах сьогодення</i>	229
Кобзар Юлія <i>Характеристика програми щодо формування емоційної культури неповнолітніх засуджених до яких застосовано наглядову пробацію засобами театральної педагогіки</i>	233
Маринич Юлія, Хлебик Світлана <i>Гра як засіб психосоціальної підтримки дітей в умовах воєнного стану</i>	237
Мітрофанова Світлана <i>Втрата батьківського піклування як актуальна соціальна проблема</i>	240
Мумінджанов Віталій, Гончаренко Олена <i>Діяльність соціального працівника в реабілітаційному відділенні закладу охорони здоров'я як вид соціальної підтримки сім'ї, члени якої отримали травми в результаті воєнних дій</i>	244
Левченко Олександр, Нагайчук Неля <i>Роль громадських організацій у соціальній підтримці сім'ї та дитини</i>	247
Олійник Марія, Рижанова Алла <i>Сучасний стан технологій соціальної допомоги безробітним громадянам під час війни в Україні</i>	251
Тернова Л.Ю., Нагайчук Н. Г., Лісова Д.М. <i>Формування системи соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні</i>	254
Тернова Л. Ю., Оліфіренко А.А. <i>Особливості соціального захисту дітей-сиріт в умовах воєнного стану</i>	258
Терновська Вікторія, Гончаренко Олена <i>Перспективні напрями упровадження соціального партнерства у систему надання соціальних послуг населенню</i>	261

Ушкалова Євгенія, Клочко Олексій <i>Інструменти державної молодіжної політики в Україні</i>	264
Чуприк Наталя, Рижанова Алла <i>Соціально-педагогічна профілактика вживання алкоголю у середовищі старшокласників в умовах війни</i>	268
Шеплякова Ірина, Рязанова Наталя <i>Цифрові освітні центри як інститути соціалізації дітей у громадах, що постраждали від війни</i>	272

Отже, отримані шведськими науковцями результати досліджень зможуть забезпечити наукову основу на вдосконалення навчальних програм закладів освіти.

Список використаних джерел

1. de Bruïne E.J., Martijn Willemse T., D’Haem J., Peter Griswold P., Vloeberghs L. & van Eynde S. Preparing teacher candidates for family–school partnerships. *European Journal of Teacher Education*, 2014. № 37(4). Pp. 409–425.
2. Graue B. & Brown C. Preservice teachers’ notions of families and schooling. *Teaching and Teacher Education* 2003. № 19(7). Pp. 719–735.
3. Epstein J. L., & Sanders M. G. Prospects for change: Preparing educators for school, family, and community partnerships. *Peabody Journal of Education*, 2006. № 81(2). Pp. 81–120.
4. Flessa J., Gregoire H. School leadership for authentic family and community partnerships: Research perspectives for transforming practice // Policy aspirations and dilemmas of implementation: Leadership for partnerships in Ontario, Canada. In Auerbach, S. (Ed.). 2012. Pp. 115–132.
5. Sheridan S., Williams P., Sandberg A., & Vuorinen T. Preschool teaching in Sweden – a profession in change. *Educational Research*, 2011. № 53(4). Pp. 415–437.
6. Tallberg-Broman I. Delstudie 1: Förskola till stöd för barns utveckling och lärande. In *Förskola tidig intervention: delrapport från SKOLFORSK projektet* [Part study 1: Preschool to support children’s development and learning. In *Preschool early intervention interim report from the SKOLFORSK project*]. 2015. Vetenskapsrådet
7. [Vuorinen](#) Tuula & [Gu](#) Limin. Swedish preschool student teachers’ views on family–(pre)school partnerships. *International Journal about Parents in Education* 2023 – 13. August 2023.

URL:

https://www.researchgate.net/publication/373473861_Swedish_preschool_student_teachers%27_views_on_family-preschool_partnerships

Дуля А.В.,
доктор філософії за спеціальністю 231 Соціальна робота,
старший викладач кафедри соціальної
педагогіки та соціальної роботи,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З
УКРАЇНСЬКИМИ БІЖЕНЦЯМИ**

Вторгнення Російської Федерації на території України змусило мільйони українців покинути свої домівки в пошуках безпеки за межами своєї країни.

Станом на 31 січня 2024 року 4,3 мільйони українців залишили свої домівки і отримали статус тимчасового захисту в країнах Європейського Союзу. Найбільша кількість українських біженців перебуває в таких країнах як: Німеччина – 1270150 осіб, Польща – 951560 осіб, Чехія – 381190 [5].

Біженці становлять найбільш вразливий соціальний шар населення будь-якої країни. Попри всебічну допомогу та підтримку, яку отримують українські біженці за кордоном, їхнє становище залишається ризикованим. Зовсім не завжди умови життя, матеріальне забезпечення, доступ до медичних послуг мають належний рівень.

Біженці можуть мати такі проблем, як: мовні бар'єри та обмежені знання культури, що ускладнює процес інтеграції в нове середовище; житлові та економічні труднощі; безробіття; недостатність міжнародного захисту; обмежений доступ до освіти, працевлаштування, медичної допомоги та соціальних послуг; дискримінація; труднощі з адаптацією; соціальна ізоляція; фізичні та психологічні травми, отримані внаслідок війни. Також в біженців часто спостерігаються психологічні проблеми, такі як: страх, тривога, апатія та депресія, почуття смутку та невпевненість у майбутньому, посттравматичний стресовий розлад, панічні атаки, тривожні спогади або кошмари.

Відповідно до проблем, які існують в українських біженців важливо, щоб приймаючі країни та міжнародні організації здійснювали соціальну роботу з даною групою отримувачів соціальних послуг враховуючи їхній психологічний стан, проблеми та індивідуальні потреби. Це сприятиме покращенню матеріального добробуту, психологічній стійкості та успішній інтеграції в нове суспільство.

Слід зазначити, що на сьогодні, соціальна допомога даній групі отримувачів соціальних послуг є складовою соціальної політики майже кожної країни Європейського Союзу, і одночасно вважається невід'ємним компонентом системи соціального захисту і соціальної роботи зокрема. Але в кожній країні соціальна робота з українськими біженцями має свої особливості. Розглянемо їх детальніше.

Нині, країною де перебуває найбільша кількість українських біженців є Німеччина. Німецька модель соціальної роботи з даною групою отримувачів соціальних послуг вражає своєю комплексністю та ефективністю, де акцент робиться на інтеграції українських біженців у нове суспільство.

Відповідно до законодавства Німеччини, прийом та переселення біженців відбувається через тимчасові притулки, що надають підтримку на період адаптації. В даній країні біженці з України мають

право на доступ до житла, медичні послуги, освіту, працевлаштування, фінансову допомогу на перші місяці перебування, інтеграцію через курси мови, професійну підготовку та культурні програми.

Закон Німеччини «Про інтеграцію та забезпечення участі біженців та осіб з правом на міжнародний захист» передбачає створення умов для розвитку освітніх та професійних можливостей для біженців. З метою виконання зазначеного закону державними та недержавними організаціями розробляються та реалізуються програми навчання та інтеграції, які спрямовані на вивчення німецької мови та визначення шляхів включення українських біженців в німецьке суспільство. Соціальні працівники в межах інтеграційних програм надають біженцям необхідну інформаційну, юридичну підтримку та соціальні послуги відповідно до їхніх проблем і потреб [4].

Наступною країною, яка швидко й ефективно зреагувала на нові виклики пов'язані з вимушеною міграцією українців є Польща. В Польщі соціальна допомога даній групі отримувачів соціальних послуг стала частиною системи державної допомоги. Для українських біженців були створені спеціалізовані установи, такі як: інформаційні центри для біженців, пункти допомоги та пункти тимчасового проживання. Соціальна робота з українськими біженцями в цій країні передбачає надання різних видів соціальної допомоги, а саме: інформаційної, юридичної, медичної, матеріальної, психологічної та гуманітарної допомоги; допомоги з пошуком тимчасового житла; забезпечення права на освіту та працевлаштування.

З метою легального працевлаштування в цій країні українцям надається ідентифікаційний номер – PESEL. Також цікавим є те, що в Польщі українці можуть відкрити власний бізнес та сплачувати податок 8% [1].

Наступним цікавим досвідом соціальної роботи з українськими біженцями є досвід Чехії. З метою впровадження ефективного механізму забезпечення прав українських біженців та надання їм соціальних послуг у Чеській Республіці було підготовлено чотири закони, які спільно називаються «Lex Ukraine». Відповідно до цих законів українські біженці мають право на: візове та медичне страхування; вільний доступ до ринку праці та допомогу по безробіттю; соціальну безпеку та послуги; освіту.

Біженцям в Чехії надається матеріальна допомога по безробіттю; підтримка в рамках активної політики зайнятості; допомога з пошуком роботи; забезпечення права працювати в соціальних службах та дитячих колективах; проведення курсів чеської мови; перепідготовка; забезпечення доступу до освіти (влаштування в дитячі садки, початкові та середні школи, консерваторії та вищі професійні школи); забезпечення спеціальною гуманітарною допомогою та правом на безкоштовні соціальні послуги [6].

Також, на наш погляд, цікавим є досвід соціальної роботи з українськими біженцями в Франції. Адже, в Франції сформована дієва система соціальної роботи з біженцями, яка ґрунтується на міжсекторальному партнерстві між державними та недержавними організаціями, а також місцевими органами влади.

Законодавча база Франції визначає процедуру надання притулку біженцям і спрямована на захист біженців та надання необхідної підтримки та допомоги. Відповідно до законів Франції державні та недержавні установи надають біженцям медичну та психосоціальну підтримку, забезпечують доступ до освіти та сприяють в працевлаштуванні та пошуку житла.

Управління імміграції та інтеграції Франції керує прийомом біженців, надаючи їм житло, фінансову підтримку та доступ до медичної допомоги.

Місцеві органи влади, такі як муніципалітети надають біженцям мовні курси, професійне навчання та інші допоміжні послуги з метою працевлаштування та інтеграції даної групи отримувачів соціальних послуг у французьке суспільство.

Недержавні організації, такі як: Французький Червоний Хрест, Лікарі без кордонів, Асоціація Pierre Valdo надають інформаційну, юридичну, медичну та гуманітарну допомогу біженцям, сприяють в соціальній та професійній інтеграції, отриманні житла [3].

Аналіз стану соціальної роботи з українськими біженцями в Італії показав, що дана група отримувачів соціальних послуг має право на міжнародний захист; розміщення у приймальних центрах, де надаються базові послуги, такі як проживання, харчування, медична допомога та консультації. В Італії біженцям забезпечується доступ до житла (проживання в спеціальних притулках, оренда житла або розміщення в громадських приміщеннях); доступ до освіти та здоров'я (надання освітніх, медичних та соціальних послуг); доступ до ринку праці.

Уряд Італії реалізовує програми та послуги для соціальної підтримки та інтеграції біженців, включаючи навчання мови, професійну підготовку, доступ до різних видів соціальних послуг. Ці програми мають на меті допомогти біженцям працевлаштуватись та інтегруватися в італійське суспільство. Державні та недержавні організації в Італії надають соціальну підтримку біженцям у вигляді консультацій, інформування, психологічної допомоги, підтримки в інтеграції, допомоги з оформленням необхідних документів [2].

Отже, проаналізувавши зарубіжний досвід соціальної роботи з українськими біженцями, ми визначили, що соціальна інтеграція є особливо важливою для людей, які переселилися в іншу країну. Таким чином, приймаючі країни повинні здійснювати комплексну соціальну роботу з метою соціальної інтеграції біженців шляхом забезпечення

їхнього доступу до мовних курсів, освіти, ринку праці, медичних та соціальних послуг.

Список використаних джерел

1. Дуля А. В. Особливості соціальної допомоги особам, які потребують тимчасового захисту в Польській Республіці. *Ввічливість. Humanitas*. 2022. 2. С. 82–88, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.2.11>.
2. Італія для українців у 2024 році: як оформити захист, соціальна підтримка та основні зміни для біженців. *Visit Ukraine*. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/187/italy-opened-its-door-to-ukrainian-refugees> (дата звернення: 29.05.2024).
3. Світська держава. *Stud.com.ua*. URL: https://stud.com.ua/82233/pravo/svitska_derzhava (дата звернення: 22.05.2024).
4. Соціальна статистика. *Офіційний сайт Федерального статистичного управління Німеччини*. URL: <https://www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/SocialStatistics> (дата звернення: 23.05.2024).
5. Number of people under temporary protection at 4.3 million. *Language selection | European Commission*. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240308-3> (date of access: 25.05.2024).
6. Michálková J., Englund A. Lex Ukraine – law on residence of refugees from Ukraine in the Czech Republic. *Deloitte Live*. URL: <https://www.dreport.cz/en/blog/lex-ukraine-law-on-residence-of-refugees-from-ukraine-in-the-czech-republic/> (дата звернення: 23.05.2024).

Губар О.Є.,
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри соціального забезпечення
Черкаський державний технологічний університет

АРТ-ТЕРАПІЯ У ПСИХОКОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ

Військові конфлікти та бойові дії мають значний вплив на дітей, які стають свідками або жертвами цих подій, що завдають психологічних травм. Діти можуть бути свідками артилерійських обстрілів і стрілянини, бачити руйнування своїх міст або сіл, власних домівок, поранених або загиблих, катування та вбивства, масову загибель людей. Також діти можуть самі отримати поранення. Станом на 27.05.2024 року, за офіційними даними ювенальних прокурорів, через повномасштабну збройну агресію росії постраждало понад 1899

Наукове видання

Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції

**СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА СІМ'Ї ТА ДИТИНИ
У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ГРОМАДИ**
(04 червня 2024 року, м. Суми)

Друкується в авторській редакції з оригіналів-макетів
Редколегія не завжди поділяє погляди авторів статей
За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор

Відповідальний за випуск *А. О. Полянничко*

Комп'ютерна верстка *Є. В. Стеценко*

Підп. до друку 26.06.2024.

Електронне видання

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
(протокол № 10 від 26.06.2024 р.)